

Matkailun johtoryhmän lausunto Gradian sopeuttamistarpeeseen

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian yhteistoimintaneuvottelut päättyivät 14. marraskuuta 2022. Gradia tavoittelee 10 miljoonan euron säästöjä henkilöstöä vähentämällä, organisaatorakennetta keventämällä sekä hankintoja ja investointeja karsimalla. Osana säästöpakettia esitetään yhdistettäväksi yhdeksi ammatilliseksi oppilaitokseksi Gradia Jyväskylä sekä Gradia Jämsä 1.8.2023 alkaen. Lisäksi Jämsässä järjestettävät laboratorioalan sekä ravintola- ja matkailualan koulutukset ovat päättymässä nykyisten opiskelijoiden valmistuttua.

Matkailuelinkeinon rooli on merkittävä. Elinkeinoelämän vahvassa rakennemuutoksessa matkailuelinkeinon merkitys kasvaa. Himos-Jämsän matkailualueelle on laadittu yhdessä ennakkoinnin, tiedon analysoinnin, yritysten, koulutusverkoston, päättäjien ja kuntalaisten näkemysten pohjalta matkailustrategia vuosille 2022 -2026. Matkailustrategiaa johtaa alueen yrityksistä ja julkisen sektorin edustajista koostuva johtoryhmä, joka on tyrmistynyt merkittävälle matkailupaikkakunnalle suunnitelluista matkailun koulutuksen säästötoimenpiteistä.

Jämsässä matkailuelinkeino on kasvanut, kehittynyt ja kansainvälistynyt 1980-luvun alkupuolelta lähtien matkailukeskus Himoksen kasvun myötä. Himos on eteläisen Suomen merkittävin ympärivuotinen matkailukeskus, ja se on kävijämäärältään Suomen 4. suurin hiihtokeskus.

Himos-Jämsä on tunnettu, monipuolinen ja myös viime vuosien aikana useita matkailualan tunnustuksia saanut matkailualue. Kahden vuoden aikana alue on saanut muun muassa seuraavia tunnustuksia: Vuoden matkailualue 2021 -kilpailussa 2. sija, Keski-Suomen matkailun kunniainnointi vuodelle 2022 Keski-Suomen kilpailukykyä ja tunnettuutta merkittävästi lisänneenä brändikärkenä sekä Himos Vuoden Hiihtokeskuksena vuonna 2022.

Matkailun johtoryhmä toteaa, että matkailukoulutus, joka kehittyy, tarjoaa työvoimapotentialiaa ja monipuolista osaamista, on oleellinen asia alueen rakennemuutoksen hoidossa. Koulutuksen tulee nähdä laaja aluetalouden kuva tällä hetkellä ja pitkällä tähtäimellä sekä kehittää koulutusta yritysten ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Ei ole järkevää, että koronasta nouseva koulutuksen ala ajetaan matkailupaikkakunnalla alas. Se on huono signaali alan koulutukselle ja kiinnostavuudelle isossa kuvassa, työssä oppimiselle ja toimialan kehitykselle.

Matkailun johtoryhmä toteaa lisäksi, että ammatillisen koulutuksen uudistus on ollut yritysten näkökulmasta hankala. Siinä ei ole kohdannut yritysten ja oppilaitosten tarpeet toivotulla tavalla. Myös alan sesonkihuippujen ja loma-aikojen työssäoppimisen koordinointi ei ole onnistunut toivotulla tavalla. Matkailualan koulutuksen alasajon sijaan pitäisikin pyrkiä kehittämään opintoja työelämän tarpeita vastaaviksi ja opiskelijoita houkutteleviksi.

JÄMSÄ

Himos-Jämsän matkailun kasvu edellyttää tulevana vuosina osaavaa työvoimaa. Matkailun rakenne Jämsässä osoittaa, että mm. matkailun ohjelmopalveluiden osuus liikevaihdosta (21,1 %) on merkittävä vertailtaessa Suomen mediaania (7,6 %). Tilastotietokanta Rudolf/Visit Finland. Gradian luontoliikuntaohjaajakoulutus on tukenut alan työvoiman saantia.

Himos-Jämsän yöpymiset muodostivat viime vuonna 41 % osuuden Jyväskylän ja Jämsän yhteenlasketusta rekisteröityneistä yöpymisistä (Tilastotietokanta Rudolf/Visit Finland). Todellisuudessa yöpymisten osuus on Jämsän seudulla arviolta 50 % luokkaa kaikista yöpymistä johtuen vahvasta mökkimajoituksesta, joka ei ole tilastoinnin piirissä. Tammi-syyskuussa Jyväskylän rekisteröity majoitus oli 371.000, Himos-Jämsän vastaava luku oli 235.000 (Visitory).

Matkailun osuus Jämsän yritysten liikevaihdosta on 2,2 %, Jyväskylän vastaava luku on 1,7 %, mediaanin ollessa 2,2 % (v. 2020). Tilastotietokanta Rudolf/Visit Finland.

Vuosittaiset yöpymiset ja saapuneet asuinmaittain muuttujina Alue, Maa, Vuosi ja Tiedot						
		2017	2018	2019	2020	2021
		Yöpymiset, lkm	Yöpymiset, lkm	Yöpymiset, lkm	Yöpymiset, lkm	Yöpymiset, lkm
....179 Jyväskylä	Yhteensä	458094	479763	487610	320906	396151
....182 Jämsä	Yhteensä	228883	235939	215203	207058	273355

Matkailun johtoryhmä toteaa, että on ensiarvoisen tärkeää, että koulutuksen suunnittelussa ja tarjonnassa huomioidaan matkailuelinkeinon näkemys ja tarpeet, aluetalouden kokonaiskuva ja että koulutus tapahtuu lähellä toimijoita. Gradia Jämsän matkailukoulutuksen kehittyminen ja koulutusalan pysyminen Jämsässä, on merkittävä asia.

Jämsässä, 17.11.2022

Matkailun johtoryhmä

Ulla Haggrén
Jämsän kaupunki

Anna-Liisa Juurinen
Jämsän kaupunki

Elsi Ojala
Himos-Yhtiöt Oy

Päivi Heikkala
HimosLomat Oy

Jaana Lyyra
Eepos Group Oy

Markku Vehkala
Vehkala Jeans Dealer